

Opieka nad świętymi i poświęconymi (złożonymi w ofierze). Studia porównawcze mumii zwierzęcych z Asjut (Egipt) oraz z kolekcji muzealnych w Berlinie i Lyonie

W ramach projektu zbadana będzie złożona relacja pomiędzy kultem świętych zwierząt w starożytnym Egipcie a realną opieką, jaką otaczano tzw. „święte zwierzęta”. Celem projektu jest próba rozwiązywania intrygującej zagadki: dlaczego, pomimo religijnego znaczenia, mumie i szczątki świętych i poświęconych zwierząt wykazują oznaki złego stanu zdrowia za życia? Pytanie to podważa dotychczasowe postrzeganie postaw starożytnych Egipcjan wobec „świętych” zwierząt i związanych z nimi praktyk religijnych.

Aby odpowiedzieć na to pytanie planowana jest kompleksowa analiza mumii i szczątków zwierzęcych, które pochodzą z obecnie prowadzonych wykopalisk w Asjut (The Asyut Project) oraz z kolekcji muzealnych w Berlinie i Lyonie.

Zespół naukowców skupi się na kilku najważniejszych gatunkach zwierząt. Szczegółowe badania obejmą dzikie zwierzęta psowate występujące w Egipcie, które, jak wykazały niedawne ustalenia, są bliżej spokrewnione z wilkiem szarym niż z szakalem, jak wcześniej sądzono. Badanie ewolucji tych psowatych to fascynujące zagadnienie, które wyjaśnić może proces selekcji zwierząt praktykowany w starożytności. Ponadto, dokładnej analizie poddane zostaną szczątki kotów. Celem jest lepsze zrozumienie interakcji między dzikimi a domowymi kotowatymi, w tym wzorców rozrodczych i procesów udomowienia przez staroegipskie społeczeństwo. Z kolei badania szczątków krokodyli pozwolą prześledzić rozmieszczenie różnych gatunków w starożytnym Egipcie, oferując wgląd w regionalne różnice w praktykach religijnych. Szczegółowe obserwacje metod mumifikacji ujawnić mogą nie tylko różnice regionalne, lecz także chronologiczne pomiędzy różnymi ośrodkami religijnymi w Egipcie. Pozwoli to określić lokalne techniki i tradycje mumifikacji zwierząt.

Nowoczesne metody i techniki badawcze umożliwią wieloaspektowe zrozumienie tych starożytnych praktyk. Szczegółowa analiza kości pozwoli określić wiek, płeć i cechy fizyczne zwierząt, a także ujawni wszelkie oznaki chorób i niedożywienia. Zaawansowana technologia, np. mikroskopia CT, umożliwi wewnętrzne badanie mumii bez ich rozwijania, zachowując nietknięte cenne artefakty dla przyszłych pokoleń. Zaawansowana analiza DNA zarówno starożytnych, jak i współczesnych zwierząt ujawni relacje i wzorce rozrodcze, podczas gdy badania śladów chemicznych mogą rzucić światło na nawyki żywieniowe, środowisko życia, a nawet możliwe sezonowe zmiany w praktykach opieki nad zwierzętami. Te najnowocześniejsze metody obiecują zrewolucjonizować nasze rozumienie starożytnych egipskich interakcji między ludźmi a zwierzętami.

Te ambitne prace będą prowadzone w czterech miejscach: na stanowisku archeologicznym Gebel Asyut al-gharbi w Egipcie, gdzie nowe wykopaliska mogą odkryć dodatkowe okazy, w dwóch muzeach w Berlinie (Ägyptisches Museum und Papyrussammlung oraz Museum für Naturkunde) w Niemczech i muzeum w Lyonie (Musée des Confluences w Lyonie) we Francji. Każde z miejsc posiada unikatową kolekcję, które wniosą różne elementy do tej archeologicznej układanki. Poprzez integrację specjalistów z dziedziny archeologii, zoologii, genetyki i egiptologii, ten przełomowy projekt ma na celu odkrycie, jak starożytni Egipcjanie poruszali się na styku wiary i hodowli zwierząt. Poprzez skrupulatną analizę i współpracę zespół badawczy zbada złożoną relację między rytuałami religijnymi, praktykami weterynaryjnymi a mumifikacją zwierząt w starożytności.